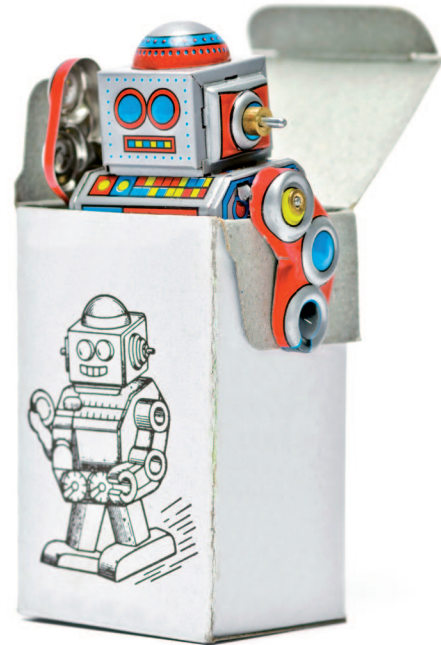

Vállalati K+F Jelentés 2012

Tartalomjegyzék

<i>Bevezető</i>	3
<i>K+F kitekintés</i>	4
<i>Megállapításaink</i>	5
<i>A felmérés fontosabb tanulságai</i>	14
<i>Kapcsolat</i>	15

Bevezető

A Deloitte Magyarország K+F és állami támogatások üzletága második alkalommal végzett felmérést hazai közép- és nagyvállalatok körében a K+F tevékenységeik megvalósítását befolyásoló tényezőkkel kapcsolatban.

A tavalyi kérdőívben szereplő kérdéseken felül az elemzés idén külön kitér a 2012. január 1-jétől hatályban lévő hazai K+F jogszabályi környezet változásaira és a 2012. február 1-jén életbe lépett, egyes tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítése iránti eljárás bevezetésére.

Idén a hazai felméréssel egyidejűleg Szlovákiában és Csehországban is végeztünk hasonló kutatást, amely lehetőséget nyújt az országok közti különbségek megismerésére – a tavalyi és az idei hazai felmérés egyes aspektusainak összehasonlítása mellett.

A Vállalati K+F Jelentéshez tartozó felmérést a Figyelő „Top 200” 2010-es kiadásában szereplő cégek, a legnagyobb feltörekvő közép- és nagyvállalatok, valamint a 2010-ben legtöbb adót fizető vállalatok körében végeztük el, a kiválasztott cégek pénzügyi vezetőit, adózási vezetőit illetve – ahol nem volt erre lehetőség – cégvezetőit kerestük meg. A 13 kérdésből álló kérdőívet 49 cég töltötte ki. Az online kitölthető kérdőív mellett a Deloitte szakértői a vállalatok véleményének lehető legpontosabb megismerése érdekében személyes interjúkat is készítettek.

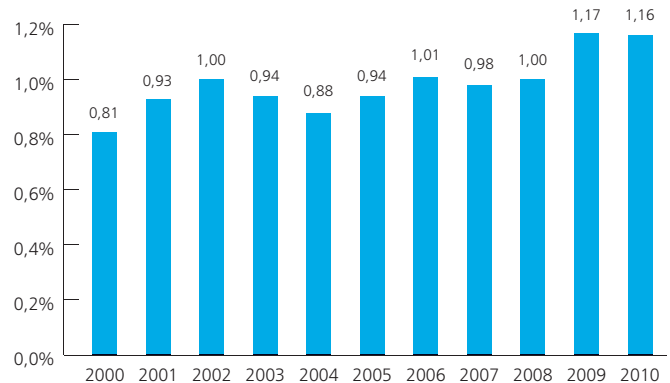
K+F kitekintés

Az innovációt megalapozó hazai kutatás-fejlesztési ráfordítások csupán az elmúlt években haladták meg némileg a GDP 1%-a feletti mértéket, de egyértelmű növekedési tendenciáról ebben az időszakban sem beszélhetünk. Ez a mutató jócskán elmarad az európai 2%-os átlagtól. Az Európai Unió 2011-es kutatási és innovációs eredménytáblája¹ alapján Magyarország a számba vett 34 ország közül a 22. helyen található, ami a mérsékelt innovátorok kategóriába sorolja.

Az EU meghatározta K+F célkitűzéseit, miszerint 2020-ig az EU GDP-jének 3%-át K+F-re kell fordítani. Az EU2020 célok teljesítése érdekében egyes tagállamok elkészítették saját Nemzeti Intézkedési Tervüket², amelyben Magyarország vállalta a kutatás-fejlesztési ráfordítások szintjének a bruttó hazai termék 1,8 százalékos növekedését az évtized végére úgy, hogy a teljes ráfordítási szinten belül a vállalati ráfordítások aránya tovább növekedjen. Vagyis a kormány a GDP-arányos K+F ráfordítás növekedését alapvetően az üzleti szférától várja.

A Deloitte felméréseinek célja a fenti célkitűzésekhez elengedhetetlen szabályozási és támogatáspolitikai környezettel kapcsolatos javaslatok megfogalmazása volt. A kutatás évenkénti ismétlése és a környező országok bevonása lehetőséget nyújtanak a cégek várakozásainak évenkénti összehasonlítására és az országok közti különbségek nyomon követésére.

A kutatás-fejlesztés ráfordításai Magyarországon 2000-2010 között a bruttó hazai termék (GDP) százalékában - Forrás: KSH

¹ Innovation Union Scoreboard, 2011

² A Magyar Nemzeti Intézkedési Terv 2010. Véglegesítve: 2011. április

Megállapításaink

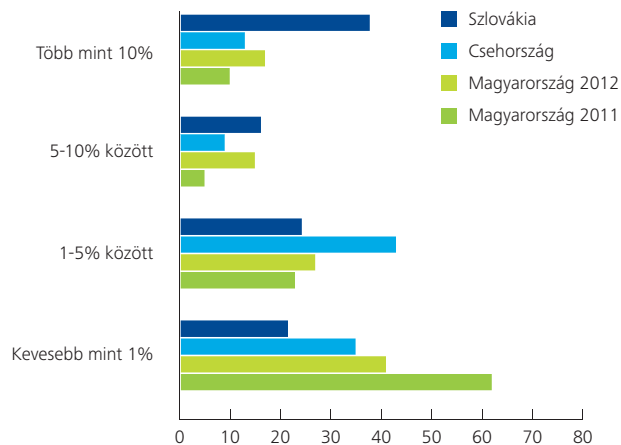
Kutatás-fejlesztési ráfordítások

Bár a felmérés mintaösszetétele valamelyest változott a tavalyi évhez képest, a válaszadó cégek hasonló arányban költöttek kutatás-fejlesztésre 2011-ben is. Ugyanakkor a ráfordítások mértéke nagymértékben eltér az egy évvel korábbi eredményektől. Míg 2010-ben a vállalatok többsége (62%) az árbevételük kevesebb mint 1 százalékát költötte K+F-re, 2011-ben ez az arány felfelé tolódott, és szignifikánsan megnőtt azoknak a vállalkozásoknak a száma - 38%-ról 59%-ra amelyek 1 százalékot meghaladó mértékben állapították meg K+F ráfordításuk mértékét. Ez az érték azonban a növekedés ellenére is elmarad a cseh és a szlovák eredményektől, ahol a válaszadók 65 illetve 78 százaléka költ az árbevétele 1%-ánál többet kutatás-fejlesztésre.

A jövőre vonatkozó tervekben is megfigyelhető a változás. Az elkövetkezendő két-három évben (2012-2014) a magyar cégek nagyobb része tervezi a K+F ráfordításai csökkentését 2011-hez képest mint azok, akik a K+F ráfordítások növelésével számolnak. Ez éppen ellentétes a tavalyi eredményekkel, amikor a válaszadók több mint kétszerese vélte úgy, hogy 2010-hez képest az elkövetkezendő két-három évben nőni fognak a K+F ráfordításai mint azok, akik a K+F ráfordítások csökkenésével számoltak.

Regionális összehasonlításban elmondható, hogy Csehországban biztató előrejelzések figyelhetők meg, miszerint több cég számol a K+F ráfordítások növekedésével, mint csökkenésével az elkövetkező két-három évben. Ugyanakkor a szlovák válaszadók esetében fordított trend figyelhető meg, vagyis jelentősebb számban vannak a K+F ráfordítások csökkenését tervező válaszadók.

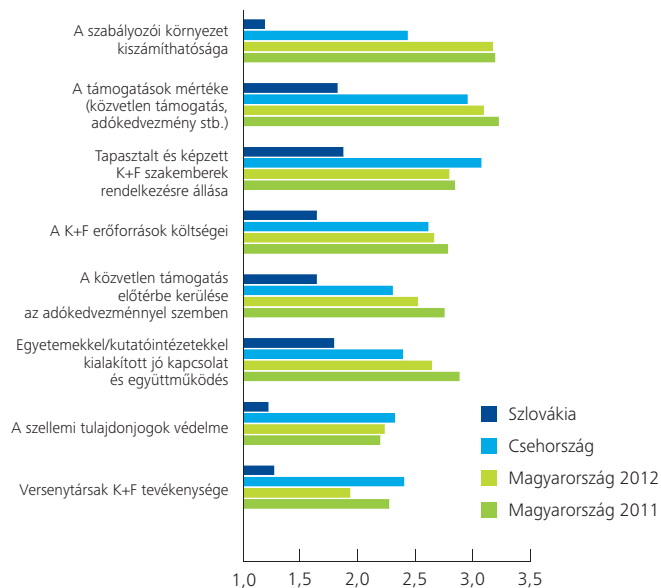
Árbevétele hány százalékát fordította kutatás-fejlesztésre? (%)

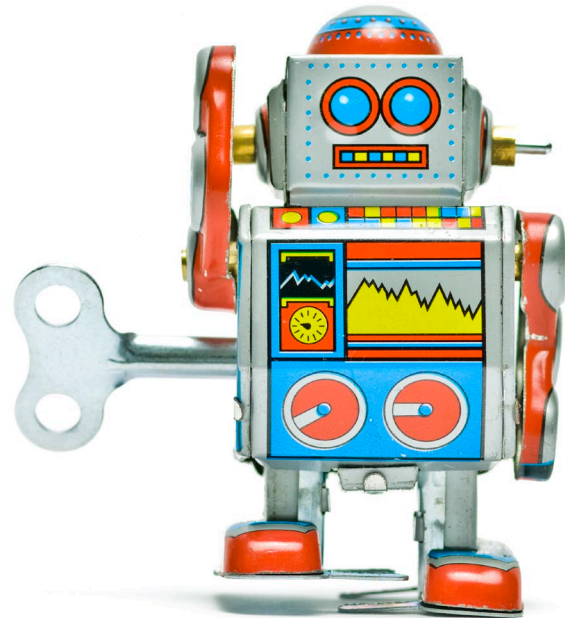
Magyarország 2011 N= 61, Magyarország 2012 N= 41, Csehország N=23, Szlovákia N=37

Miközben a K+F tevékenységek folytatását befolyásoló külső tényezők megegyeznek az egyes országokban, érdekes megfigyelni, hogy azok szerepét mennyire másként súlyozzák az egyes országok válaszadói. Magyarországon a tavalyi eredményekhez hasonlóan a szabályozói környezet kiszámíthatóságát ítélték a legfontosabb tényezőnek, amit a támogatások mértéke valamint a tapasztalt és képzett K+F szakemberek rendelkezésre állása követ. Csehországban és Szlovákiában viszont a megfelelően képzett K+F erőforrás áll az első helyen, amit mindkét országban a támogatások mértéke követ. Fontos megemlíteni, hogy önmagában az a tény, hogy a cseh és szlovák cégek nem helyezték a legfontosabb feltételek közé a szabályozói környezet kiszámíthatóságának fontosságát, nem feltétlenül jelenti azt, hogy ez számukra nem a K+F tevékenységet lényegileg befolyásoló feltétel. A különbség hátterében sokkal inkább a jelenlegi hazai szabályozási rendszer kiszámíthatósága állhat. Míg Csehországban és Szlovákiában a szabályozási környezet nem változott jelentősen, illetve kedvező irányba mozdult, addig Magyarországon az elmúlt években gyakori, lényegi kérdésekre kiterjedő és összességében nem feltétlenül kedvező változások történtek. Az eredmények tehát jól mutatják, hogy a kiszámíthatóság és a hosszú távra való tervezhetőség az alapját jelentik a megfelelő K+F rendszer kialakításának.

Az alábbi külső tényezők milyen mértékben befolyásolhatják a következő 2-3 év során az Ön cége K+F kiadásainak változását? (4 fokú skálán, ahol az 1 a „befolyásoló hatással nem rendelkező tényezőt”, a 4 „leginkább meghatározó tényezőt” jelenti.)

A felmérésben azt is vizsgáltuk, hogy a cégek több K+F tevékenységet folytatnának-e Magyarországon a jövőben (azaz növekedne a K+F ráfordításuk), ha több támogatásban és/vagy adókedvezményben részesülne az itt végzett K+F tevékenységük. A tavalyi eredményekhez hasonlóan a magyar válaszadók 63 százaléka (2011-ben 57%) igennel válaszolt, ami jóval alacsonyabb arány a cseh és szlovák eredményekhez képest, ahol ugyanez az érték 76 és 87 százalék. Ez a különbség azonban nem feltétlenül abból ered, hogy Magyarországon a támogatások és adókedvezmények kevésbé motiválják a vállalkozásokat a K+F ráfordítás növelésére. Érdekes figyelembe venni, hogy a hazai cégek számára a korábban említett szabályozási rendszer kiszámíthatósága fontosabb vagy legalább olyan fontos feltétel, mint a támogatások és kedvezmények mértéke, míg a másik két ország cégeinek a szabályozási rendszer kiszámíthatóságával kapcsolatos tényező fontossága kevésbé meghatározó.

Támogatások és adókedvezmények

A különböző támogatások és adókedvezmények ismertsége jelentősen nem változott az utóbbi egy évben a hazai válaszadók körében. Továbbra is elmondható, hogy az adókedvezmények szélesebb körben ismertek, mint a pályázati támogatások. Azonban az Európai Unió társfinanszírozásával kiírt K+F pályázati támogatások (Új Széchenyi Terv) publicitásának eredményessége a felmérésben is visszatükröződik. Azon felül, hogy az ismertsége szignifikánsan nőtt, az igénybevevők száma is jelentősen növekedett, ami jól mutatja, hogy a vállalkozások többsége kedvezőnek ítélte a támogatást.

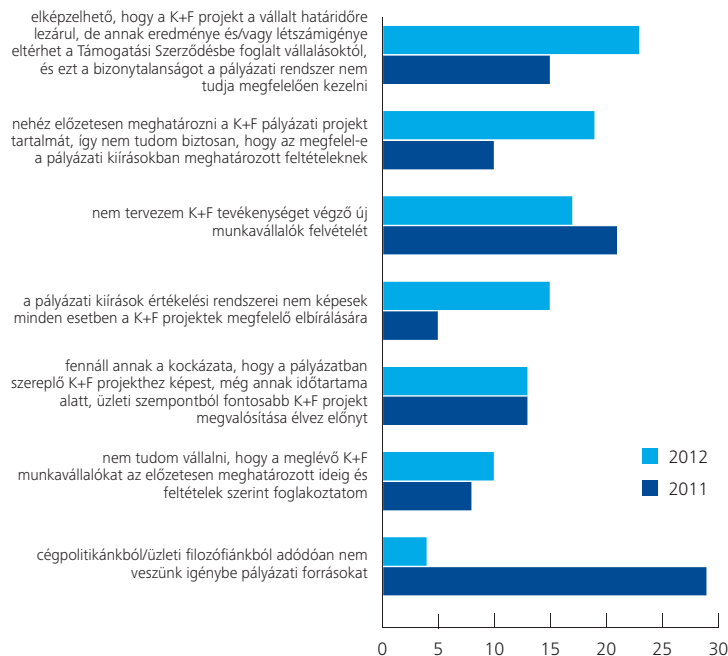
Érdemes figyelmet fordítani az új kiírások iránti magas érdeklődésre, ami a tavalyi és az idei évben is megfigyelhető volt. Ha ezek az új kiírások és támogatási lehetőségek a jövőben is megjelennek és hasonlóképpen ismétlődnek, az akár a szabályozási rendszer stabilitásának növekedését is eredményezheti (hiszen ez jelentős részben azt jelenti, hogy az ösztönző rendszer meglévő elemei a jövőben is elérhetőek lesznek).

Felmérésünkben külön vizsgáltuk, hogyan vélekednek a cégek a K+F adókedvezmények és pályázati támogatások igénybevételével kapcsolatban. Jelentősen csökkent azoknak a válaszadóknak a száma, akik kockázatosnak tartják a K+F adókedvezmények igénybevételét, mert nem igazán ismerik az adóhatóság álláspontját. A pozitív változásban nyilvánvalóan a 2012. február 1-jével hatályba lépő új K+F minősítési rendszer bevezetése is nagy szerepet játszott. Ezek az eredmények is jól mutatják, hogy a vállalkozások komoly elvárásai mellett egyfajta előzetes bizalom figyelhető meg az új rendszerrel kapcsolatban, de ehhez szükséges, hogy ezek az elvárások a jövőben teljesüljenek.

Szignifikánsan csökkent azoknak a vállalkozásoknak aránya is, akik cégpolitikájuk/üzleti filozófiájuk miatt a K+F pályázati lehetőségek ismeretében sem vesznek igénybe pályázati forrásokat. Ez a pozitív változás főként abból eredhet, hogy – részben a gazdasági és pénzügyi válság hatására – egyre több vállalkozás akkor tud, illetve fog K+F beruházást megvalósítani, vagy a tervezett K+F projektjéhez képest annak ütemtervét gyorsítani/ráfordítását növelni, ha a projekthez támogatás nyerhető el – azaz egyre erősebben érvényesülhet a támogatások úgynevezett ösztönző hatása.

Negatívumként kell megemlíteni azonban, hogy az egy évvel korábbi eredményekhez képest jóval nagyobb volt azoknak a cégeknek az aránya, akik úgy gondolják, hogy a K+F projektek pályázati elbírálása nem minden esetben megfelelő. Sokan úgy érzik, hogy nehéz előrelátni, hogy a pályázat K+F projektjük tartalma a jövőben – előre nem tervezhető változások miatt - hogyan változik, amit a pályázati rendszer nem feltétlenül tud kezelni (azaz a pályázati rendszer nem feltétlenül tudja a realitásokat lekövetni). Ezáltal nem tudja megítélni az adott cég, hogy megfelel-e a kiírási feltételeknek. Továbbá a pályázati rendszer nem tudja megfelelően kezelni azt a bizonytalanságot, hogy a K+F projekt határidőre lezárul, de annak eredménye és/vagy létszámigénye esetlegesen eltér a Támogatási Szerződésbe foglalt vállalásoktól. Az eredmények alapján elmondható, hogy ha a válaszadó igényeit figyelembe véve a jövőbeni kiírások nagyobb rugalmasságot biztosítanak a vállalatoknak, akkor nagymértékben megnőhet a pályázatok igénybevételének száma is. Ezzel kapcsolatban biztatóak a közelmúltban megjelent K+F pályázati kiírások egyes elemei.

Ismerem a K+F pályázati lehetőségeket, de (potenciális) K+F projektjeimmel nem pályázok, mert: (%)

A K+F jogszabályi környezet változásai

2012. január 1-jétől a hazai K+F jogszabályi környezet részben átalakult, a legfontosabb változások a következők voltak:

- csökken az igénybe vehető adókedvezmények köre:
 - a K+F tevékenységek közvetlen költsége már nem fogja csökkenteni az innovációs járulékot
 - a K+F tevékenység bérköltsége és a szoftverfejlesztők alkalmazására tekintettel elszámolt bérköltség 10 százaléka nem vehető figyelembe társasági adókedvezményként;
- a kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos legfontosabb definíciók (így az alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés, saját tevékenységi kör) egységesítésre kerültek,
- megszűnik a Frascati kézikönyvre történő hivatkozás lehetősége.

A válaszadók közel fele (47%) úgy vélekedett, hogy a fenti változások várhatóan kedvezőtlenül fogják befolyásolni a cégük által végzett K+F tevékenység volumenét, míg 45 százalékuk nem tudta megítélni, milyen módon hatnak rájuk. Ha a Magyarországon működő cégek K+F tevékenységeire vonatkozóan általában kérdeztük a válaszadók véleményét a változások hatásairól, a megítélés hasonló volt. Egyetlen válaszadó sem említette, hogy a változások hozzájárulnak a vállalati K+F ráfordítások növekedéséhez, 51 százalékuk szerint csökkenéshez fognak vezetni, közel negyedük szerint pedig további módosításokra van szükség annak érdekében, hogy a változások hatása megítélhető legyen. Összességében tehát megállapítható, hogy az új változásokat alapvetően kedvezőtlenül ítélték meg a válaszadók.

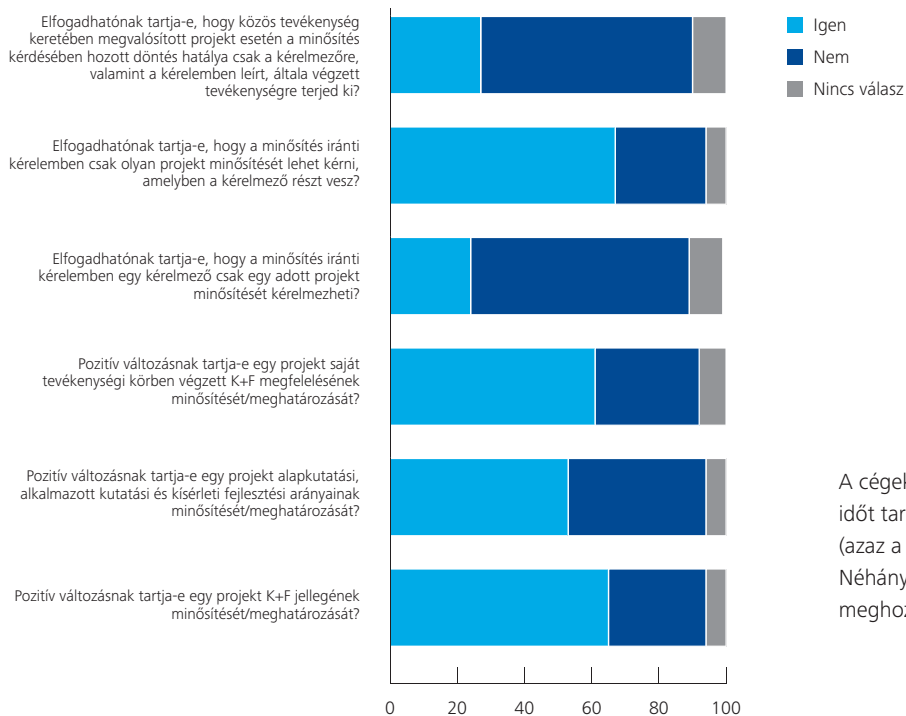

Az új K+F minősítési eljárás

2012. február 1-jétől: a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala határozatban (i) minősítheti az egyes tevékenységek K+F jellegét, (ii) meghatározhatja egy projekt alap kutatási, alkalmazott kutatási és kísérleti fejlesztési arányait és (iii) minősítheti, hogy egy tevékenység saját tevékenységi körben végzett K+F tevékenységnek minősül-e (lásd. 9/2012. (II. 1.) Korm. rendelet az egyes tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítése iránti eljárás részletes szabályairól, illetve 3/2012. (II. 1.) KIM rendelet a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítése iránti eljárásban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról).

A válaszadók többsége pozitívnak tartja, hogy létrejött egy minősítői hatóság, amely meghatározza/minősíti egy projekt K+F jellegét és saját tevékenységi körben végzett K+F megfelelését. Azonban a megkérdezett vállalatok többsége nem tartja elfogadhatónak, hogy közös tevékenység keretében megvalósított projekt esetén a minősítés kérdésében hozott döntés hatálya csak a kérelmezőre és a kérelemben leírt, általa végzett tevékenységre terjed ki, valamint a minősítés iránti kérelemben egy kérelmező egy adott projekt minősítését kérelmezheti csak. A válaszadók közel háromnegyede viszont elfogadhatónak találta, hogy a kérelemben csak olyan projekt minősítését lehet kérni, amelyben a kérelmező részt vesz.

Az egyes tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítése iránti eljárásával kapcsolatban kérjük, értékelje az alábbi állításokat: (%)

A cégek fele 30 napot meg nem haladó döntéshozatali időt tartana megfelelőknek a minősítésről szóló érdemi (azaz a hiánypótlást követő) döntés meghozatalára. Néhány válaszadótól eltekintve a 60 napon túli döntés meghozatalának nincs számukra értéke.

A felmérés fontosabb tanulságai

A Deloitte Zrt. Magyarországon működő közepes- és nagyvállalatok megkérdezésével készített Vállalati K+F Jelentés 2012 felméréséből kiderül, hogy a megfelelő támogatások és kedvezmények biztosítása mellett a vállalati K+F ráfordítások növelését befolyásoló legfontosabb külső tényező a lényegi elemeiben tartósan változatlan szabályozási környezet. E tényező fontossága különösen érzékletes a cseh és a szlovák válaszadók visszajelzései tükrében. A szabályozási környezet kiszámíthatóságának növelését jelentősen segítheti a meglévő támogatási források (pl. pályázati kiírások) rendszeresebbé tétele, esetleg új kiírások végiggondolása, amire a Gazdaságfejlesztési Operatív Programok (GOP) 1. prioritásában még felhasználható, 100 milliárd Ft nagyságrendű összeg is komoly forrást biztosíthat.

A K+F pályázati kiírások korábbi, szigorú feltételei és értékelési rendszere a közelmúltban megjelenő kiírásokban már enyhülni látszik, és a kiírások ismertségének növekedése, illetve a vállalati elvárások remélhetően magasabb pályázati hajlandósággal is párosulnak. Szükséges lenne ugyanakkor a közelmúltbeli (KFI ernyő, KMR_12, stb.) és a közeljövőben tervezett (pl. versenyképességi/kiválósági szerződések, stb.) pályázati kiírásokkal kapcsolatos tapasztalatokat mielőbb értékelni, növelve ezáltal a jövőbeni pályázati hajlandóságot és emelve a hazai vállalati K+F ráfordítások mértékét is.

A 2012. január 1-jétől életbe lépő hazai K+F jogszabályi környezet változásai egyértelműen kedvezőtlenül érintették a hazai cégeket. A megkérdezettek fele szerint a változások a vállalati K+F ráfordítások csökkenését fogja eredményezni és senki nem említette, hogy ezen változások növelhetik a vállalati K+F ráfordításokat.

Az új minősítési szerv létrejöttét a válaszadók összességében pozitívan értékelték és az új K+F minősítési rendszerrel kapcsolatban a komoly elvárásokhoz egyfajta előzetes bizalom párosul a vállalatok részéről. Elmondható tehát, hogy egy hatékony és megközelítésében a K+F tevéységek széles körét ösztönző minősítési eljárás járulhatna hozzá a vállalati K+F tevéységek – ezáltal pedig a GDP arányos K+F ráfordítás – növekedéséhez Magyarországon.

Kapcsolat

Dr. Márkus Csaba

Igazgató
K+F és állami támogatások
Deloitte Zrt.
Tel: +36 (1) 428 6793
E-mail: csmarkus@deloittece.com

Nagy Marcell

Koordinátor
Marketing és üzletfejlesztés
Deloitte Zrt.
Tel: +36 (1) 428 6737
E-mail: mnagy@deloittece.com

1068 Budapest, Dózsa György út 84/C.

Látogasson el honlapunkra: www.deloitte.hu

A Deloitte név az Egyesült Királyságban "company limited by guarantee" formában alapított Deloitte Touche Tohmatsu Limited társaságra és tagvállalatainak hálózatára utal, melyek mindegyike önálló, egymástól elkülönülő jogi személy. A Deloitte Touche Tohmatsu Limited és tagvállalatai jogi struktúrájának részletes bemutatását a következő link alatt találja: www.deloitte.hu/magunkrol.

A Deloitte számos iparágban nyújt könyvvizsgálati, valamint adó-, vezetési, pénzügyi tanácsadási és jogi szolgáltatásokat (ügyfeleinknek együttműködő ügyvédi irodánk, a Szarvas, Falcsik és Társai Ügyvédi Iroda nyújtja a jogi tanácsadási szolgáltatásokat) állami és magáncégek részére egyaránt. Több mint 150 országban jelen lévő hálózatán keresztül a Deloitte világszínvonalú szakértelemével és minőségi szolgáltatásaival segíti ügyfeleit abban, hogy megfeleljenek az előttük álló üzleti kihívásoknak. A Deloitte mintegy 182 000 szakértője egytől egyig arra törekszik, hogy a kiválóság mércéjévé váljon.

A jelen dokumentum és a benne foglalt valamennyi információ a Deloitte Magyarország társaságaitól származik és célja, hogy bizonyos témakör(ök)ben általános információkkal szolgáljon, de nem tárgyalja az adott témakör(öke)t annak teljességében.

A jelen dokumentumban megadott információk nem minősülnek számviteli, adóügyi, jogi, befektetési, tanácsadási illetve egyéb szakmai szolgáltatásnak. Ezek az információk nem képezhetik ügyfeleink üzleti döntéseinek kizárólagos alapját. Ügyfeleinket arra kérjük, hogy pénzügyeiket vagy üzletvitelüket befolyásoló bármely döntésük meghozatala, vagy a döntés szerint történő lépés megtétele előtt kérjék képzett szakmai tanácsadóink véleményét.

A jelen dokumentum és a benne foglalt információk tájékoztató jellegűek és társaságaink aktuális helyzetét tükrözik, de nem szolgálnak a Deloitte Magyarország cégei által tett jognyilatkozatként és társaságaink nem vállalnak felelősséget sem a jelen dokumentummal sem a benne foglalt információkkal, illetőleg semminemű teljesítési vagy minőségi megfeleléssel kapcsolatban. A Deloitte Magyarország cégei nem felelnek a szolgáltatásaik piacképességére, vagy adott célra való alkalmassága, jogtisztasága, versenyképessége, biztonsága és pontossága vonatkozásában.

Ügyfelünk a jelen dokumentumot és a benne foglalt információkat a saját felelősségére használja, és teljes mértékben felelősséget vállal a jelen dokumentum és a benne foglalt információk használatából eredő következményekért, esetleges veszteségeikért. A Deloitte Magyarország cégei nem vonhatók felelősségre jelen dokumentum, vagy a benne foglalt információk felhasználásával kapcsolatban felmerülő sem közvetlen sem közvetett károkért, egyéb veszteségeikért.

Ha a fenti rendelkezések bármelyike bármilyen okból nem érvényesíthető, a többi rendelkezés továbbra is hatályban marad és alkalmazandó